Regional Development Agency

Platforma pro rozvoj příhraničních regionů

REGION

ČESKÁ REPUBLIKA

Tento dokument byl vypracován v rámci projektu **„Podpora rozvoje česko-polské spolupráce, CZ.3.22/3.3.02/13.03727“.**

Cíl 3/Cel 3 2007_2013

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ / EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO
PŘEKRAČUJEME HRANICE / PRZEKRACZAMY GRANICE

EUROREGION GLACENSIS

Projekt je spolufinancován z prostředků ERDF prostřednictvím Euroregionu Glacensis.

1. ÚVOD – REGION ČESKÁ REPUBLIKA 5

1.1. VÝVOJ 5

2. HORIZONTÁLNÍ DĚLBA MOCI V ČESKÉ REPUBLICE 6

3. MOC ZÁKONODÁRNÁ 7

3.1. PARLAMENT 7

3.1.1. Dolní komora - Poslanecká sněmovna 7

3.1.2. Horní komora - senát 8

3.1.3. Zákonodárná iniciativa 8

3.1.4. Normativní právní akty, přijímané mocí zákonodárnou 8

3.1.5. Proces přijímání zákonů 8

3.1.6. Proces přijímání ústavních zákonů 9

3.1.7. Proces přijímání zákonného opatření senátu 9

3.1.8. Mezinárodní smlouvy 9

3.1.9. Sbírka zákonů 9

4. MOC SOUDNÍ 11

4.1. ÚSTAVNÍ SOUD 11

4.1.1. Pravomoci: 11

4.1.2. Ústavní stížnost 12

Náležitosti 12

Pravomoci ÚS 12

Rozhodnutí 13

4.2. NEJVYŠŠÍ SOUD 13

4.2.1. Pravomoci: 13

4.2.2. Rozhoduje o opravných prostředcích: 14

Dovolání 14

4.2.3. Civilní řízení: 14

Přípustnost 14

Rozhodnutí o dovolání 14

4.2.4. Trestní řízení 15

Přípustnost: 15

Rozhodnutí o dovolání 15

Stížnost pro porušení zákona 15

4.3. NEJVYŠŠÍ SPRÁVNÍ SOUD 16

4.3.1. Pravomoci 16

4.3.2. Opravné prostředky ... *16*
Kasační stížnost ... 16
4.3.3. Rozhodování ... *17*
Rozsudkem ... 17
Usnesením ... 17
4.4. VRCHNÍ SOUDY ... 17
4.4.1. Pravomoci ... *17*
Civilní řízení ... 17
Trestní řízení ... 18
4.4.2. Rozsudek ... *18*
4.4.3. Usnesení ... *18*
4.5. KRAJSKÉ SOUDY ... 18
4.5.1. Pravomoci ... *18*
Civilní řízení ... 18
Trestní řízení ... 18
Správní řízení ... 19
4.6. OKRESNÍ SOUDY ... 19
5. MOC VÝKONNÁ ... 20
5.1. PREZIDENT ... 20
5.2. VLÁDA ... 21
5.3. ÚSTŘEDNÍ ORGÁNY STÁTNÍ SPRÁVY ... 21
5.3.1. Ministerstvo dopravy ... *21*
5.3.2. Ministerstvo financí ... *21*
5.3.3. Ministerstvo kultury ... *21*
5.3.4. Ministerstvo obrany ... *22*
5.3.5. Ministerstvo pro místní rozvoj ... *22*
5.3.6. Ministerstvo práce a sociálních věcí ... *23*
5.3.7. Ministerstvo průmyslu a obchodu ... *23*
5.3.8. Ministerstvo spravedlnosti ... *23*
5.3.9. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ... *24*
5.3.10. Ministerstvo vnitra ... *24*
5.3.11. Ministerstvo zahraničních věcí ... *24*
5.3.12. Ministerstvo zdravotnictví ... *25*
5.3.13. Ministerstvo zemědělství ... *25*
5.3.14. Ministerstvo životního prostředí ... *25*
5.4. DALŠÍ ÚSTŘEDNÍ ORGÁNY STÁTNÍ SPRÁVY ... 26

5.5. STÁTNÍ ZASTUPITELSTVÍ 27
5.6. OZBROJENÉ SÍLY 27
5.7. POLICEJNÍ A BEZPEČNOSTNÍ SBORY 27

6. VERTIKÁLNÍ DĚLBA MOCI 28

6.1. DECENTRALIZACE 28
6.2. KRAJSKÁ SAMOSPRÁVA - KRAJE 28
6.2.1. zastupitelstvo kraje 28
6.2.2. rada kraje 29
6.2.3. hejtman kraje 29
6.2.4. krajský úřad 30
6.3. OBECNÍ SAMOSPRÁVA - OBCE 30
Statutární města 30
Města 30
Městys 31
6.3.1. Zastupitelstvo obce 31
6.3.2. Rada obce 32
6.3.3. Starosta obce 33
6.3.4. Místostarosta 33
6.3.5. Výbory, ... 33
6.3.6. komise a zvláštní orgány obce 34
6.3.7. Tajemník 34
6.3.8. Obecní úřad 35
6.4. ZÁJMOVÁ A PROFESNÍ SAMOSPRÁVA 35

7. VYBRANÉ KAPITOLY 36

7.1. ŠKOLSTVÍ 36
7.1.1. Úrovně vzdělávání 36
7.2. SPRÁVA VEŘEJNÝCH KOMUNIKACÍ: 38

1. Úvod – region Česká republika

Název státu:	Česká republika
Státní zřízení:	republika, parlamentní demokracie
Hlavní město:	Praha
Měna:	koruna
Členství:	OSN, Rada Evropy, NATO, EU
Rozloha:	78 864 km2
Počet obyvatel:	10,5 milionů

2. Horizontální dělba moci v České Republice

Dle článku 2 odst. 1 Ústavy je zdrojem veškeré státní moci lid. Vykonává ji prostřednictvím orgánů moci zákonodárné, výkonné a soudní.

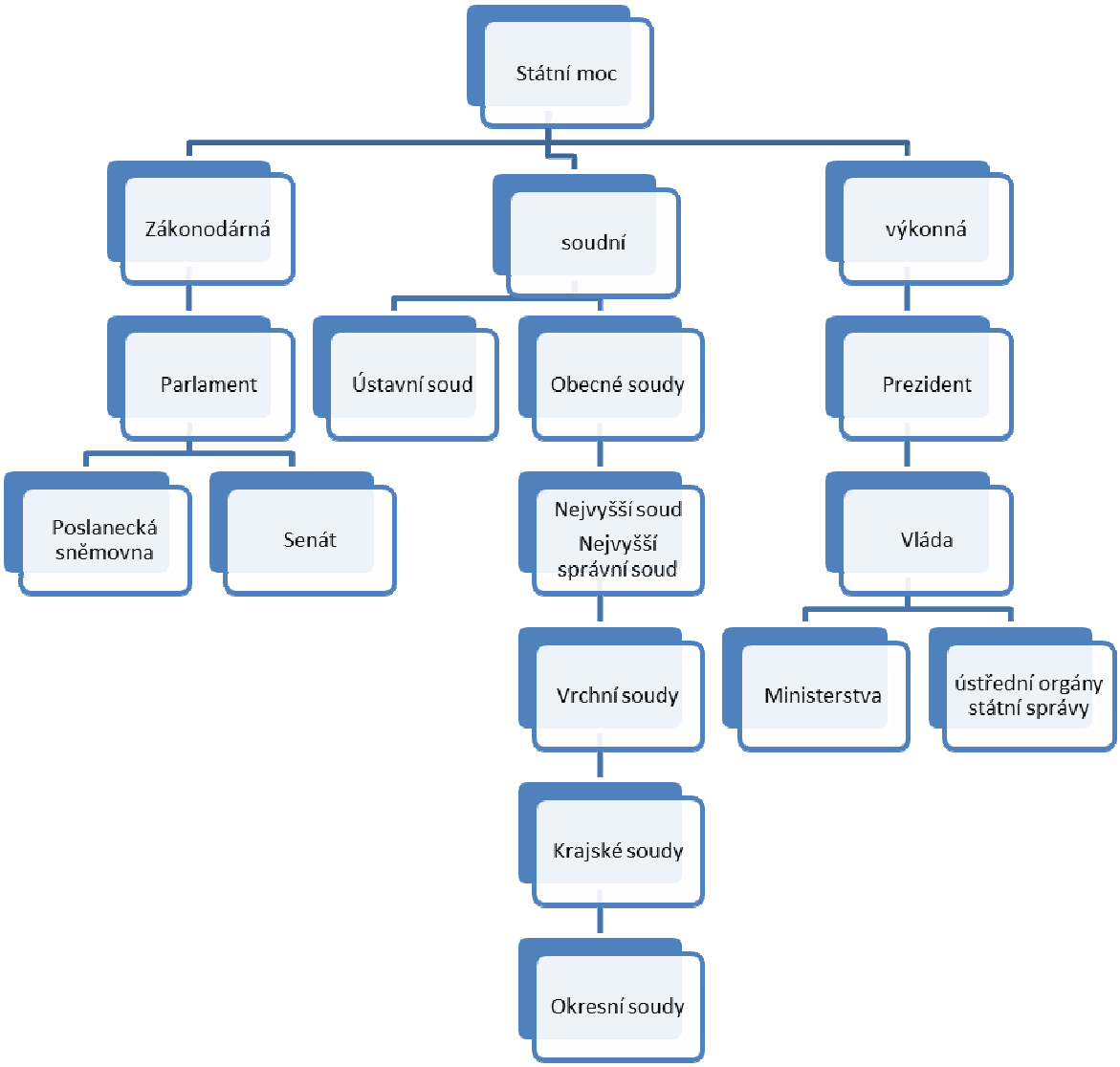

3. Moc zákonodárná

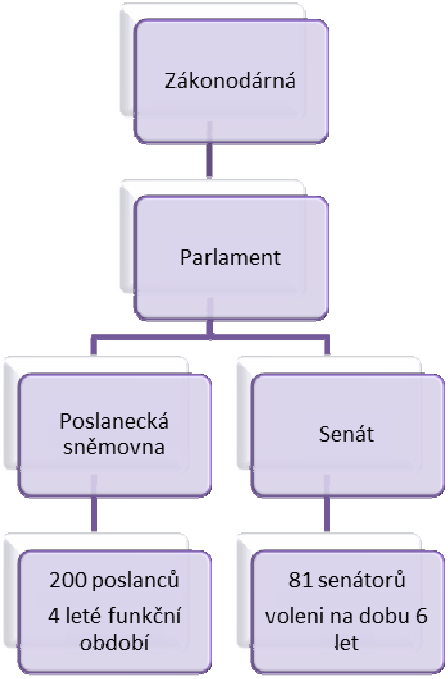

3.1. Parlament

V České republice se uplatňuje bikameralismus, což znamená, že parlament má 2 komory. Ústava také stanovuje neslučitelnost funkcí v obou komorách.

3.1.1. *Dolní komora - Poslanecká sněmovna*

Počet poslanců:	200
Volební mandát:	4 roky
Pasivní volební právo:	dovršení věku 21 let
Volební systém:	poměrný, 5% uzavírací klauzule
Volební metoda:	D'Hondtova metoda
Četnost voleb:	pravidelně každé 4 roky
Aktivní volební právo:	dovršení věku 18 let
Rozpuštění:	rozpouští prezident, se zákonem stanovených důvodů
Orgány:	Předseda, místopředsedové, výbory, komise
Pravomoci:	přijímání zákonů, usnesení, vyslovení důvěry vládě, interpelace členů vlády

3.1.2. *Horní komora - senát*

Počet senátorů: 81 senátorů,

Volební mandát: 6 let

Volební systém: absolutní většinový systém

Četnost voleb: Každé 2 roky se volí 1/3 senátu

Pasivní volební právo: občané starší 40 let

Rozpuštění: Tato komora je nerozpustitelná.

Orgány: předseda, místopředsedové, výbory, komise

Pravomoci: schválit – zamítnout návrh zákona, přijímat zákonná opatření (v době rozpuštění poslanecké sněmovny), může podat žalobu na prezidenta pro velezradu.[1]

3.1.3. Zákonodárná iniciativa

Zákon může navrhnout: poslanec, skupina poslanců, senát jako celek, vláda, zastupitelstvo vyššího územně samosprávného celku.

3.1.4. Normativní právní akty, přijímané mocí zákonodárnou

- Ústava
- Listina základních práv a svobod
- ústavní zákony
- zákony
- zákonná opatření senátu

3.1.5. Proces přijímání zákonů

- Návrh zákona je podán výše uvedenými subjekty, které mají zákonodárnou iniciativu do poslanecké sněmovny.
- Poslanecká sněmovna projedná návrh zákona, pokud je schválen postupuje do senátu.
- Pokud není návrh schválen senátem, vrací do Poslanecké sněmovny. Pokud je zákon vrácen, je k přijetí potřeba nadpoloviční většina hlasů všech poslanců.
- Poté je zákon předložen prezidentu republiky, ten může využít právo veta a zákon vrátit, s výjimkou zákonů ústavních.
- Schválený zákon podepisuje předseda Poslanecké sněmovny, prezident republiky a předseda vlády. Následně je vyhlášen ve Sbírce zákonů České republiky. [2]

---

[1] Z.č. 1/1993 Ústava České republiky Čl. 15 – 35

3.1.6. Proces přijímání ústavních zákonů

- K přijetí nutná kvalifikovaná většina 3/5 hlasů všech poslanců a 3/5 hlasů přítomných senátorů.
- Prezident nemůže uplatnit právo veta

3.1.7. Proces přijímání zákonného opatření senátu

- Zákonodárnou iniciativu má pouze vláda.
- musí jít o věci, které nesnesou odkladu a jinak by vyžadovaly přijetí zákona
- zákonná opatření nelze přijímat ve věcech Ústavy, státního rozpočtu a volebního zákona.[3]

3.1.8. Mezinárodní smlouvy

- mezinárodní smlouvy jsou součástí právního řádu = tzv. generální inkorporace[4]
- při kolizi má přednost mezinárodní smlouva
- ratifikace – slavnostní podepsání prezidenta republiky (čl. 63 odst. 1 b)
- u těchto smluv musí dát souhlas s ratifikací obě komory Parlamentu [5]

euro novela ústavy:

- přidán čl. 10a a 10b týká se nejen vstupu do EU, ale obecně vztahu mezinárodního a vnitrostátního práva
- Čl. 10a Ústavy umožňuje přenos některých pravomocí orgánů ČR na mezinárodní organizaci. Přičemž je vyžadován souhlas Parlamentu nebo souhlas daný v referendu.
- Čl. 10b upravuje součinnost vlády a Parlamentu ve věcech EU, resp. jiné mezinárodní instituce
- změna Ústavy vyjádřená v článcích 10, 10a a 10b umožnila ČR získat členství v EU, plnit závazky vyplývající ze základních smluv EU, ES, ESUO a Evropského společenství atomové energie. Dále přizpůsobila institucionální uspořádání podmínkám a potřebám evropské integrace.

3.1.9. Sbírka zákonů

- Je úřední oznamovatel (promulgační list), redigovaný ministerstvem vnitra.

---

[2] Z.č. 1/1993 Ústava České republiky Čl. 41 - 48
[3] Z.č. 1/1993 Ústava České republiky Čl. 33
[4] *Vtažení normy mezinárodního práva do vnitrostátní právní sféry, aniž by přitom ztrácela formu mezinárodního práva.*

[5] Z.č. 1/1993 Ústava České republiky Čl. 49

- Vydává ji tiskárna Ministerstva vnitra. Jedná se o tištěné znění zákonů, vycházejících v tzv. částkách. Od roku 2000 je obdobným způsobem vydávána Sbírka mezinárodních smluv.
- Čl. 52 Ústavy stanovuje, že u zákonů je publikace podmínkou platnosti, kdežto u mezinárodních smluv je publikace podmínkou jejich použitelnosti v našem právním řádu.

4. Moc soudní

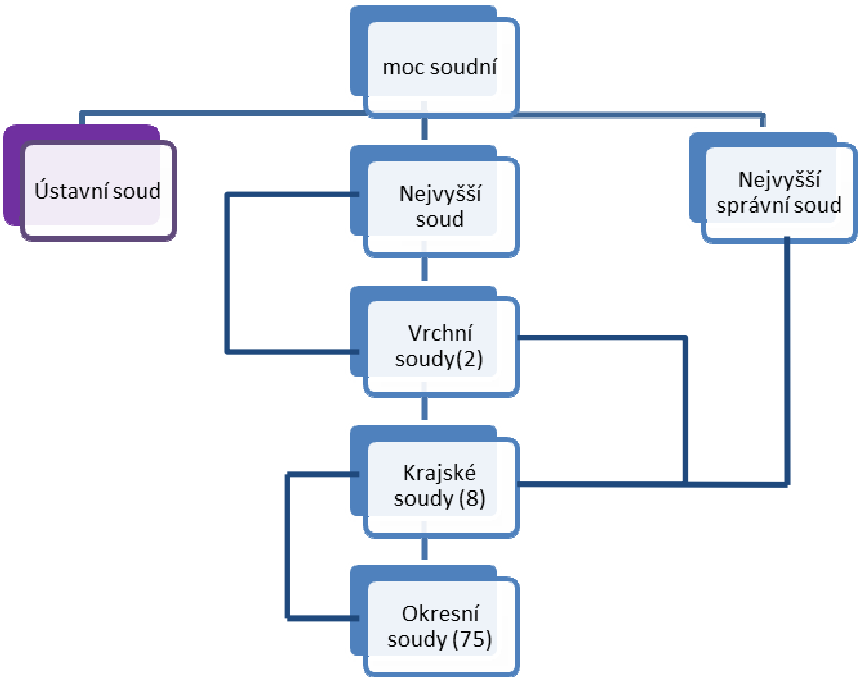

4.1. Ústavní soud

soudní orgán ochrany ústavnosti

stojí vně soustavy soudů, jedná se o specifický orgán ochrany ústavnosti

Sídlo: Brno

Počet: 1

4.1.1. Pravomoci:

a) o zrušení zákonů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem, návrh na zrušení mohou podat pouze zákonem vymezené subjekty:

- prezident republiky, skupina nejméně 41 poslanců nebo skupina nejméně 17 senátorů
- senát Ústavního soudu, vláda,
- ten, kdo podal ústavní stížnost

- obecný soud v souvislosti s rozhodovací činností[6]

b) o zrušení jiných právních předpisů nebo jejich jednotlivých ustanovení, jsou-li v rozporu s ústavním pořádkem nebo zákonem[7]

c) ***o ústavní stížnosti orgánů územní samosprávy proti nezákonnému zásahu státu,***
o ústavní stížnosti proti pravomocnému rozhodnutí a jinému zásahu orgánů veřejné moci do ústavně zaručených základních práv a svobod,
spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.
spory o rozsah kompetencí státních orgánů a orgánů územní samosprávy, nepřísluší-li podle zákona jinému orgánu.

4.1.2. Ústavní stížnost

Ústavní stížnost může podat:

- **fyzická nebo právnická osoba**, jestliže tvrdí, že pravomocným rozhodnutím v řízení, jehož byla účastníkem, opatřením nebo jiným zásahem orgánu veřejné moci bylo porušeno její základní právo nebo svoboda zaručené ústavním pořádkem (především Listinou základních práv a svobod).
- **zastupitelstvo obce nebo vyššího územního samosprávného celku**, jestliže tvrdí, že nezákonným zásahem státu bylo porušeno zaručené právo územního samosprávného celku na samosprávu.[8]

Náležitosti

- Stěžovatel musí v ústavní stížnosti uvést v čem porušení základního práva nebo svobody spočívalo a jaké základní právo bylo v jeho případě porušeno. V ústavní stížnosti je možné navrhnout zrušení právního předpisu, jehož aplikace způsobila porušení základního práva.
- Stížnost je přípustná pouze tehdy, pokud stěžovatel vyčerpal všechny procesní prostředky, které mu zákon k ochraně práva poskytuje.[9]
- Stěžovatel musí být povinně zastoupen advokátem.

Pravomoci ÚS

- Soud může zrušit napadené rozhodnutí (negativní zákonodárce).

---

[6] Z. č. 182/1993 Sb. zákon o Ústavním soudu § 64 odst. 1

[7] Z. č. 182/1993 Sb. zákon o Ústavním soudu § 64 odst. 1
[8] Z. č. 182/1993 Sb. zákon o Ústavním soudu § 72 odst. 1 písm. a,b
[9] Z. č. 182/1993 Sb. zákon o Ústavním soudu § 75 odst. 1

- zakázat příslušnému státnímu orgánu, aby v porušování práva a svobody pokračoval, a přikázat mu, aby, pokud je to možné, obnovil stav před porušením
- Zruší-li napadené rozhodnutí, věc se vrací zpět k novému rozhodnutí orgánu veřejné moci. (nemůže státnímu orgánu přikázat, aby vyhověl nějaké žádosti, poskytl plnění apod.)
- Ústavní soud nemůže změnit napadené rozhodnutí a nemůže ani rozhodnout namísto příslušného státního orgánu nebo soudu.[10]

Rozhodnutí

- **Usnesení**: všechna rozhodnutí Ústavního soudu, která nejsou rozhodnutím ve věci samé (usnesení o odmítnutí ústavní stížnosti).
- **Nález:** Rozhodnutí ve věci samé
- **Závazné pro všechny orgány a osoby.**
- Jsou považovány za jeden z pramenů práva a zachází se s nimi obdobně jako s precedenty.
- Vyhlašují se ve sbírce zákonů[11]

4.2. Nejvyšší soud

Funkce: Nejvyšší článek v soustavě soudů

Složení: trestní kolegium a občanskoprávní a obchodní kolegium

Sídlo: Brno

Počet: 1

4.2.1. Pravomoci:

Rozhoduje o:

- mimořádných opravných prostředcích proti rozhodnutí nižších soudů: dovolání a stížnost pro porušení zákona,
- uznání rozhodnutí zahraničních soudů,
- povolení pro převoz osoby podle evropského zatýkacího rozkazu v rámci EU i v rámci vydávání do ciziny,
- přezkum příkazů k odposlechu, zjištění údajů o telekomunikačním provozu,
- rozhodnutí v pochybnostech o vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení,
- přikázání věci jinému než místně příslušnému soudu mezi obvody vrchních soudů,

[10] Z. č. 182/1993 Sb. zákon o Ústavním soudu § 82
[11] Z.č. 1/1993 Ústava České republiky Čl. 89. Odst. 2

- určení místní příslušnosti v civilním soudnictví.

4.2.2. Rozhoduje o opravných prostředcích:

Dovolání

mimořádný opravný prostředek, jímž lze napadnout pravomocné rozhodnutí odvolacího soudu

dovolání nemá odkladný účinek, pokud k tomu soud shledá závažné důvody, může odložit jeho vykonatelnost.

4.2.3. Civilní řízení:

Přípustnost

- Dovolání přípustné proti každému rozhodnutí odvolacího soudu, kterým se odvolací řízení končí, napadené rozhodnutí závisí na vyřešení otázky, při jejímž řešení se odvolací soud odchýlil od ustálené rozhodovací praxe, která dovolacím soudem dosud nebyla vyřešena nebo je dovolacím soudem rozhodována rozdílně (senáty dovolacího soudu při posuzování stejné právní otázky dospěly k odlišným rozhodnutím).[12]
- Dovolání lze podat pouze z důvodu, že rozhodnutí odvolacího soudu spočívá na nesprávném právním posouzení věci.
- Nepřípustnost dovolání:
  Ve věci zákona o rodině a registrovaném partnerství, proti rozsudkům a usnesením, v nichž dovoláním napadeným výrokem bylo rozhodnuto o peněžitém plnění nepřevyšujícím 50 000 Kč, ledaže jde o vztahy ze spotřebitelských smluv, o pracovněprávní vztahy.
  Ve věcech odkladu provedení výkonu rozhodnutí nebo exekuce a další.[13]

Rozhodnutí o dovolání

- **odmítne:** nepřípustné dovolání, dovolání s vadami, které nebyli ve lhůtě odstraněny a pro něž nelze v dovolacím řízení pokračovat.
- **Zamítne***:* dojde-li k závěru, že rozhodnutí odvolacího soudu je správné
- **Změní rozhodnutí odvolacího soudu:** jestliže odvolací soud rozhodl nesprávně a jestliže dosavadní výsledky řízení ukazují, že je možné o věci rozhodnout.
- **Zruší rozhodnutí odvolacího soudu:** a vrátí mu věc k dalšímu řízení. Zruší – li také rozhodnutí soudu prvního stupně, vrátí věc soudu prvního stupně k dalšímu řízení, popřípadě postoupí věcně příslušnému soudu.[14]

---

[12] Z.č. 99/1993 Občanský soudní řád § 237
[13] Z.č. 99/1993 Občanský soudní řád § 238

4.2.4. Trestní řízení

Přípustnost:

Dovolání lze podat, jen z důvodů v zákoně uvedených, např:

- ve věci rozhodl věcně nepříslušný soud
- ve věci rozhodl vyloučený orgán;
- obviněný neměl v řízení obhájce, ač ho podle zákona mít měl,
- proti obviněnému bylo vedeno trestní stíhání, ačkoliv podle zákona bylo nepřípustné,
- rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku
- obviněnému byl uložen takový druh trestu, který zákon nepřipouští
- Dovolání lze podat též tehdy, byl-li uložen trest odnětí svobody na doživotí.[15]

Rozhodnutí o dovolání

- odmítne bez věcného přezkoumání, tj. z formálních důvodů nebo
- zamítne po věcném přezkoumání, pokud shledá, že dovolání není důvodné, anebo
- napadené rozhodnutí zruší a
  - přikáže věc k novému projednání a rozhodnutí
  - rozhodne sám ve věci,
  - zčásti sám rozhodne ve věci a zčásti přikáže věc k novému projednání a rozhodnutí,
- přikáže věc k doplnění chybějícího nebo neúplného výroku bez zrušení napadeného rozhodnutí
- doplní sám chybějící nebo neúplný výrok bez zrušení napadeného rozhodnutí.

Stížnost pro porušení zákona

- Mimořádný opravný prostředek proti pravomocným rozhodnutím soudu a státního zástupce,
- náprava právních vad a nedostatků ve skutkovém řízení,
- může podat pouze ministr spravedlnosti.
- Pokud Nejvyšší soud rozhodne rozsudkem, že byl porušen zákon, vysloví také, zda byl porušen ve prospěch nebo neprospěch obviněného.
- V neprospěch: zruší napadené rozhodnutí, pokud je potřeba vrátí orgánu, jehož rozhodnutí zrušil k novému projednání.

---

[14] Z.č. 99/1993 Občanský soudní řád § 243 c a násl.
[15] Z.č. 141/1961 Trestní řád § 265 b

- Ve prospěch pachatele: pachatel dostal mírnější trest, náprava není možná.

4.3. Nejvyšší správní soud

Funkce: vrcholným orgánem soudní moci zabývající se správním soudnictvím[16]

Složení:

Sídlo: Brno

Počet: 1

4.3.1. Pravomoci

- Poskytuje ochranu veřejným subjektivním právům fyzických a právnických osob v řízení o žalobách proti rozhodnutím správních orgánů, před nečinností, nezákonnými zásahy, pokyny a donuceními správních orgánů.
- Rozhoduje o kasačních stížnostech proti rozhodnutím krajských soudů o žalobách a návrzích na ochranu veřejných subjektivních práv.
- V jediném stupni rozhoduje ve věcech volebních, ve věcech rozpuštění politických stran a politických hnutí.
- Řeší některé kladné a záporné kompetenční spory mezi orgány veřejné správy.
- Jako kárný soud rozhoduje o kárné odpovědnosti soudců, státních zástupců a exekutorů.
- Řeší kasační stížnosti proti rozhodnutím krajských soudů ve věcech zrušení opatření obecné povahy a ve věcech místního a krajského referenda.[17]

4.3.2. Opravné prostředky

Kasační stížnost

- Ve správním soudnictví rozhodují soudy v jediném stupni. Proti jejich rozhodnutí není přípustné odvolání ani žádný jiný řádný opravný prostředek.
- Proti pravomocným rozhodnutím krajských soudů, je však možno podat mimořádný opravný prostředek - kasační stížnost, o které rozhoduje Nejvyšší správní soud.
- Náprava možná jak v hmotně právních tak v procesních otázkách.
- Může být tedy podána jak proti rozhodnutí ve věci samé, tak i proti velké části procesních rozhodnutí např. nezákonnost, vada řízení, zmatečnost řízení, nepřezkoumatelnost.

---

[17] **č. 150/2002 Sb.**, soudní řád správní

4.3.3. Rozhodování

Rozsudkem

- Zamítne žalobu
- Zruší napadené rozhodnutí a věc se vrací správnímu orgánu k dalšímu řízení. V případech uložení trestů za správní delikt může soud na návrh vyslovit, že od uloženého trestu se upouští, popřípadě může výrok o uloženém trestu zmírnit.

Usnesením

a) Tam, kde soud nerozhoduje ve věci samé (např. o odmítnutí žaloby, o zastavení řízení).

b) Uspokojení navrhovatele

- nově zavedený institut (§ 62 s. ř. s.). Umožňuje se tu správnímu orgánu, aby i po vydání rozhodnutí a jeho napadení žalobou na soudě sám shledal, že tu došlo k pochybení a porušení zákona. Rozhodne ve věci znovu tak, že žalobce bude novým rozhodnutím uspokojen.
- V takovém případě soud - po vyjádření žalobce - usnesením řízení zastaví

4.4. Vrchní soudy

Funkce: druhý nejvyšší článek v soustavě obecných soudů, civilní soudnictví, trestní soudnictví

Složení: předsedy soudu, místopředsedů soudu, předsedů senátů a dalších soudců

Sídlo: Praha, Olomouc

Počet: 2

4.4.1. Pravomoci

Civilní řízení

- Nikdy nerozhodují jako soud 1. Instance
- Rozhodují o odvoláních podaným proti rozhodnutí krajských soudů například insolvenční řízení, spory ve věcech autorskoprávních, obchodních korporací nebo ochrany osobnosti.[18]

[18] Z. č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád § 9

Trestní řízení

- rozhodují o odvoláních a stížnostech, podaných proti rozhodnutím krajských soudů v prvním stupni. Například o nejzávažnějších trestných činech. Dále rozhodují o nařízení některých úkonů v přípravném řízení, např. povolení použití agenta.

4.4.2. Rozsudek

- potvrzení předchozího rozsudku
- změna předchozího rozhodnutí

4.4.3. Usnesení

- Odmítnutí odvolání

Vrchní soudy jsou často kritizované jako nadbytečné, bylo dokonce uvažováno o jejich zrušení. Prozatím k tomu nedošlo.

4.5. Krajské soudy

- Funkce: jeden ze základních článků soustavy obecných soudů, civilní soudnictví, trestní soudnictví, správní soudnictví
- Sídlo: Praha, České Budějovice, Plzeň, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Brno, Ostrava
- Pobočky: Tábor, Liberec, Pardubice, Jihlava, Zlín, Olomouc.
- Městský soud v Praze (působnost pro Prahu)
- Krajský soud v Praze (působnost pro Středočeský kraj)

Počet: 8

4.5.1. Pravomoci

Civilní řízení

ve druhém stupni o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím okresních soudů

prvoinstanční agenda, např. rozhodování v některých obchodních věcech, v insolvenčním řízení, v autorskoprávních sporech a ve sporech o ochranu osobnosti

Trestní řízení

Druhá instance:

- řízení o řádných opravných prostředcích proti rozhodnutím okresních soudů

První instance:

- řízení o nejzávažnějších trestných činech

- zabití, vraždy, neoprávněného odebrání tkání a orgánů, poškození finančních zájmů Evropských společenství, sabotáže, opilství a další…

Správní řízení

- O žalobách proti rozhodnutím správního orgánu,
- ochraně proti nečinnosti správního orgánu,
- ochraně před nezákonným zásahem správního orgánu,
- ve věcech volebních a ve věcech místního a krajského referenda,
- zrušení opatření obecné povahy nebo jeho částí pro rozpor se zákonem.

4.6. Okresní soudy

Funkce:

- Rozhodují v občanskoprávním řízení i v trestním řízení jako soudy prvního stupně tam, kde daná agenda není přímo svěřena krajským soudům (např. rozhodování v některých obchodních věcech, ve sporech o ochranu osobnosti nebo o nejzávažnějších trestných činech).

Počet: 86

v Praze vykonává působnost okresních soudů 10 obvodních soudů a na území města Brna městský soud. Existují tři pobočky okresních soudů, v Havířově (Okresní soud v Karviné), v Krnově (Okresní soud v Bruntále) a ve Valašském Meziříčí (Okresní soud ve Vsetíně).

5. Moc výkonná

5.1. Prezident

je hlavou státu.

volen v přímých volbách, na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva

není z výkonu své funkce odpovědný

pravomoci:

- nekontrasignované - vykonává zcela nezávisle, tato rozhodnutí jsou bezprostředně platná
- jmenuje a odvolává předsedu a další členy vlády a přijímá jejich demisi, odvolává vládu a přijímá její demisi,
- svolává zasedání Poslanecké sněmovny a rozpouští ji
- jmenuje soudce Ústavního soudu, jeho předsedu a místopředsedy
- odpouští a zmírňuje tresty uložené soudem a zahlazuje odsouzení
- má právo vrátit Parlamentu přijatý zákon s výjimkou zákona ústavního (prezidentské veto)
- podepisuje zákony
- jmenuje prezidenta a viceprezidenta Nejvyššího kontrolního úřadu
- jmenuje členy Bankovní rady České národní banky

Kontrasignované - vyžadují ke své platnosti spolupodpis předsedy vlády nebo jím pověřeného člena. Za tato rozhodnutí odpovídá vláda.

- zastupuje stát navenek
- sjednává a ratifikuje mezinárodní smlouvy; sjednávání mezinárodních smluv může přenést na vládu
- je vrchním velitelem ozbrojených sil
- vyhlašuje volby do Poslanecké sněmovny a do Senátu
- jmenuje a povyšuje generály
- propůjčuje a uděluje státní vyznamenání, nezmocní-li k tomu jiný orgán
- jmenuje soudce
- nařizuje, aby se trestní řízení nezahajovalo, a bylo-li zahájeno, aby se v něm nepokračovalo,

- má právo udělovat amnestii.[19]

5.2. Vláda

Složení:

- Předseda vlády
- Místopředseda vlády
- Ministři

Pravomoci:

- zákonodárná iniciativa
- vydává nařízení k provádění zákonů
- členové se mohou účastnit schůzí Poslanecké sněmovny, Senátu, jejich výborů a komisí

5.3. Ústřední orgány státní správy

Ústřední orgán státní správy (nebo také ústřední správní úřad) je složka státní moci, která vykonává správu na věcně vymezeném úseku. Jde o správní úřad, který stojí na vrcholu správní hierarchie a jemuž je nadřízena zpravidla pouze vláda.

5.3.1. Ministerstvo dopravy

- je ústředním orgánem státní správy ve věcech dopravy
- odpovídá za tvorbu státní politiky v oblasti dopravy a v rozsahu své působnosti za její uskutečňování

5.3.2. Ministerstvo financí

- ústřední orgán pro státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, a státní pokladnu
- daně, poplatky a clo, finanční hospodaření, finanční kontrolu, účetnictví, audit a daňové poradenství ochrana zahraničních investic
- tomboly, loterie a jiné podobné hry
- hospodaření s majetkem státu, privatizace majetku státu

5.3.3. Ministerstvo kultury

- umění a kulturně výchovná činnost, kulturní památky
- věci církví a náboženských společností

[19] Z.č. 1/1993 Sb.Ústava České republiky

- věci periodického i neperiodického tisku a jiných informačních prostředků
- rozhlasové a televizní vysílání (s výjimkou působnosti Rady pro rozhlasové a televizní vysílání)
- provádění autorského zákona
- výrobu a obchod v oblasti kultury
- vykonává státní správu v oblasti knihovnictví a muzejnictví
- řídí Památkovou inspekci jako svůj specializovaný kontrolní orgán v oboru státní památkové péče

5.3.4. Ministerstvo obrany

- zabezpečování obrany České republiky
- řízení Armády České republiky
- správu vojenských újezdů
- zpracování návrhu vojenské obranné politiky státu
- řídí Vojenské zpravodajství
- zabezpečuje nedotknutelnost vzdušného prostoru České republiky
- organizuje a provádí opatření k mobilizaci Armády České republiky, k vedení evidence občanů podléhajících branné povinnosti a k vedení evidence věcných prostředků
- povolává občany České republiky k plnění branné povinnosti

5.3.5. Ministerstvo pro místní rozvoj

- regionální politika, politika bydlení
- rozvoj domovního a bytového fondu
- nájmu bytů a nebytových prostor
- územního plánování a stavební řád
- vyvlastnění
- cestovní ruch
- pohřebnictví
- zabezpečuje informační metodickou pomoc vyšším územním samosprávným celkům, městům, obcím a jejich sdružením
- zajišťuje činnosti spojené s procesem zapojování územních samosprávných celků do evropských regionálních struktur
- spravuje Českou centrálu cestovního ruchu

5.3.6. Ministerstvo práce a sociálních věcí

- pracovněprávní vztahy, bezpečnost práce, zaměstnanost a rekvalifikaci
- kolektivní vyjednávání, mzdy a jiné odměny za práci
- důchodové zabezpečení, nemocenské pojištění, sociální zabezpečení a sociální péči
- péče o pracovní podmínky žen a mladistvých
- právní ochrana mateřství
- péči o rodinu, sociálně-právní ochrana dětí
- péči o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc
- integrace cizinců
- zajištění rovnosti pohlaví

5.3.7. Ministerstvo průmyslu a obchodu

- státní průmyslová politika, obchodní politika, zahraničně ekonomickou politiku, tvorbu jednotné surovinové politiky, využívání nerostného bohatství, energetika, teplárenství, plynárenství, těžba,
- hutnictví, strojírenství, elektrotechniku a elektroniku, průmysl chemický atd…
- výrobu stavebních hmot, stavební výrobu, zdravotnickou výrobu, sběrné suroviny a kovový odpad
- vnitřní obchod a ochranu zájmů spotřebitelů, zahraniční obchod a podporu exportu
- věci malých a středních podniků, jakož i věci živností
- technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví
- věci komoditních burz s výjimkou věcí náležejících do působnosti Ministerstva zemědělství České republiky
- realizuje obchodní spolupráci s Evropskými společenstvími, Evropským sdružením volného obchodu a jinými mezinárodními organizacemi

5.3.8. Ministerstvo spravedlnosti

- je ústředním orgánem státní správy pro soudy, státní zastupitelství, probaci a mediaci a vězeňství
- zastupuje Českou republiku u Evropského soudu pro lidská práva při vyřizování stížností na porušení Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a jejích Protokolů a Mezinárodního paktu o občanských a politických právech a koordinuje provádění rozhodnutí příslušných mezinárodních orgánů

- řídí Institut pro kriminologii a sociální prevenci, Rejstřík trestů a Justiční akademii
- vede seznam rozhodců pro spotřebitelské spory

5.3.9. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

- předškolní zařízení, školská zařízení, základní školy, střední školy a vysoké školy
- vědní politika, výzkum a vývoj
- státní péči o děti, mládež, tělesnou výchovu, sport, turistiku a sportovní reprezentaci státu
- ministerstvu je podřízena Česká školní inspekce

5.3.10. Ministerstvo vnitra

- veřejný pořádek,
- dohled na bezpečnost a plynulost silničního provozu,
- matriky, státní občanství, občanské průkazy, hlášení pobytu, evidenci obyvatel,
- sdružovací a shromažďovací právo, povolování organizací s mezinárodním prvkem,
- veřejné sbírky,
- zbraně a střelivo,
- požární ochrana,
- cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků,
- územní členění státu, státní hranice,
- volby konané na území České republiky,
- krizové řízení, civilní nouzové plánování, ochranu obyvatelstva a integrovaný záchranný systém,
- je nadřízeno Policii České republiky,
- řídí Hasičský záchranný sbor České republiky,
- zajišťuje spolupráci v rámci mezinárodní organizace Interpol.

5.3.11. Ministerstvo zahraničních věcí

- koordinuje činnost ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy v oblasti zahraničních vztahů,
- zajišťuje ochranu práv a zájmů České republiky a jejích občanů v zahraničí,
- řídí zastupitelské úřady v zahraničí, plní úkoly při správě majetku České republiky v zahraničí,
- působí na úseku přijímání, dodržování a provádění mezinárodních smluv a dohod z hlediska uplatňování zájmů zahraniční politiky České republiky,

- organizačně a technicky zabezpečuje volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v zahraničí a plní úkoly při volbách do Evropského parlamentu.

5.3.12. Ministerstvo zdravotnictví

- zdravotní péče a ochrana veřejného zdraví,
- zdravotnická a vědeckovýzkumná činnost,
- zacházení s návykovými látkami,
- vyhledávání, ochranu a využívání přírodních léčivých zdrojů, přírodních léčebných lázní,
- léčiva a prostředky zdravotnické techniky pro prevenci, diagnostiku a léčení lidí,
- zdravotní pojištění,
- zdravotnický informační systém,
- přímo řídí některá zdravotnická zařízení,
- řídí Český inspektorát lázní a zřídel, který je jeho součástí,
- řídí Inspektorát omamných a psychotropních látek, který je jeho organizační součástí.

5.3.13. Ministerstvo zemědělství

- Zemědělství (s výjimkou ochrany zemědělského půdního fondu),
- vodní hospodářství,
- potravinářský průmysl,
- lesy, myslivost a rybářství (s výjimkou území národních parků),
- věci komoditních burz, které organizují obchody se zbožím pocházejícím ze zemědělské a lesní výroby, včetně výrobků vzniklých zpracováním takového zboží,
- veterinární péče, rostlinolékařská péče a péče o potraviny,
- ochrana zvířat proti týrání,
- ochrana práv k novým odrůdám rostlin a plemenům zvířat.

5.3.14. Ministerstvo životního prostředí

- ochrana přirozené akumulace vod, ochrana vodních zdrojů a ochrana jakosti podzemních a povrchových vod,
- ochrana ovzduší, ochrana přírody a krajiny,
- ochrana zemědělského půdního fondu,
- výkon státní geologické služby,
- ochrana horninového prostředí, včetně ochrany nerostných zdrojů a podzemních vod,
- geologické práce a oblast pro dohled nad ekologičtější těžbou,

- odpadové hospodářství,
- posuzování vlivů činností a jejich důsledků na životní prostředí (EIA), včetně těch, které přesahují hranice státu,
- myslivost, rybářství a lesní hospodářství v národních parcích a ústředním orgánem státní správy pro státní ekologickou politiku.

5.4. Další ústřední orgány státní správy

Český statistický úřad,

Český úřad zeměměřický a katastrální,

Český báňský úřad,

Úřad průmyslového vlastnictví,

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,

Správa státních hmotných rezerv,

Státní úřad pro jadernou bezpečnost,

Národní bezpečnostní úřad,

Energetický regulační úřad,

Úřad vlády České republiky,

Český telekomunikační úřad

Nejvyšší kontrolní úřad

Česká národní banka

5.5. Veřejný ochránce práv

Sídlo: Brno

Pravomoci:

- Provádí nezávislá šetření, provádí nápravu chyb veřejné správy,
- podává neformální návrhy či doporučení,
- možnost návrhu zahájení soudního jednání,
- nemá právo rušit či měnit rozhodnutí úřadů a vstupovat do soudních sporů,
- nemůže být považován za odvolací instanci a nemůže ovlivnit výkon soudní moci.

5.6. Státní zastupitelství

- soustava státních úřadů, které jsou určeny k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu,
- orgán veřejné žaloby v trestním řízení,

dělí se:

- Nejvyšší státní zastupitelství (NSZ) se sídlem v Brně
- 2 vrchní státní zastupitelství (VSZ) v Praze a v Olomouci,
- 8 krajských státních zastupitelství,
- 86 okresních státních zastupitelství.

5.7. Ozbrojené síly

- Síly, které vytváří ČR k zajišťování své bezpečnosti.
- Brání ČR proti vnějšímu napadení,
- Plní úkoly vyplývající z mezinárodních smluv
- Podílejí se na činnostech mezinárodních organizací účastí na mírových operacích a záchranných humanitárních akcích.[20]

Armáda ČR

Vojenská kancelář prezidenta republiky

Hradní stráž

5.8. Policejní a bezpečnostní sbory

- Plní obecné a speciální úkoly bezpečnostního charakteru, které vyplývají z bezpečnostní politiky státu, jako jsou ochrana celospolečenských zájmů a hodnot.
- ochrana fyzických osob, jejich životů, zdraví, lidské důstojnosti a majetku,
- právnických osob a jejich majetku.

[20] Zákon č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky

6. Vertikální dělba moci

Po roce 1949 došlo k zestátnění veřejné správy, obnově 13 krajů a zrušení statutárních měst. Nové okresy většinou kopírovali hranice bývalých soudních okresů. V roce 1960 se územně-správní členění zúžilo na 7 krajů a 76 okresů.

Po roce 1989 se uplatnilo principiální rozdělení veřejné správy na státní správu a samosprávu. Obec jako základní územně správní celek.

V roce 1990 byly zrušeny Krajské národní výbory. V roce 2000 vznikly nové kraje.

Reforma k 1. 1. 2003 zrušila okresní členění a nahradili jej obce s rozšířenou působností.

6.1. Decentralizace

Dvoustupňová územní samospráva

6.2. Krajská samospráva - kraje

6.2.1. zastupitelstvo kraje

Počet zastupitelů:	**45 – 65 dle počtu obyvatel kraje**
Volební mandát:	**4 roky**
Pasivní volební právo:	**dovršení věku 18 let, trvalý pobyt v obci na území kraje**
Volební systém:	**poměrný, uzavírací klauzule 5%**
Volební metoda:	**D'Hondtova metoda s modifikovaným první dělitelem řady (1,42)**
Četnost voleb:	**každé 4 roky**
Aktivní volební právo:	**dovršení věku 18 let, trvalý pobyt v obci na území kraje**

Pravomoci:

- **Vydává obecně závazné vyhlášky kraje,**
- **Vykonává nejdůležitější pravomoci v oblasti samostatné působnosti kraje, ve věcech přenesené působnosti zastupitelstvo rozhoduje, jen stanoví-li tak zákon.**
- **Předkládá návrhy zákonů Poslanecké sněmovně,**
- **předkládá návrhy Ústavnímu soudu na zrušení právních předpisů,**
- **volí zástupce kraje do regionálních rad regionů soudržnosti,**
- **rozhoduje o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci,**

- **schvalovat rozpočet kraje, schvalovat závěrečný účet kraje a schvalovat účetní závěrku kraje,**
- **zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky kraje.**[21]

6.2.2. rada kraje

Složení: hejtman, náměstek hejtmana (náměstci hejtmana) a další členové rady, kteří jsou voleni z členů zastupitelstva.

Počet členů rady činí v kraji s počtem do 600 000 obyvatel 9 členů, nad 600 000 obyvatel 11 členů.

Pravomoci:

- vydává nařízení kraje,
- zabezpečuje hospodaření podle schváleného rozpočtu,
- zřizuje a zrušuje podle potřeby komise rady, jmenuje a odvolává z funkce jejich předsedy a členy,
- ukládá krajskému úřadu úkoly v oblasti samostatné působnosti a kontroluje jejich plnění,
- přezkoumává opatření přijatá krajským úřadem v samostatné působnosti,
- vyřizuje návrhy, připomínky a podněty obcí a právnických osob z územního obvodu kraje,
- stanovuje pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností…

6.2.3. hejtman kraje

Pravomoci:

- Hejtman zastupuje kraj navenek.
- Hejtmana a náměstka hejtmana (náměstky hejtmana) volí zastupitelstvo z řad svých členů.
- Hejtman a náměstek hejtmana musí být občany České republiky.
- Odpovídají za výkon své funkce zastupitelstvu.
- Rada může ukládat úkoly hejtmanovi jen v rozsahu své působnosti.
- s náměstkem hejtmana podepisuje právní předpisy kraje,
- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření kraje za uplynulý kalendářní rok,
- odpovídá za informování občanů o činnosti kraje
- vykonává další úkoly v samostatné nebo přenesené působnosti, pokud jsou mu svěřeny zastupitelstvem, radou nebo tak stanoví zákon.

[21] Z. č.129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení)

- plní obdobné úkoly jako statutární orgán zaměstnavatele podle zvláštních předpisů vůči uvolněným členům zastupitelstva a řediteli.[22]

6.2.4. krajský úřad

Složení: ředitel a zaměstnanci kraje zařazení do krajského úřadu, odbory a oddělení.

Pravomoci: ředitel je zaměstnancem kraje, odpovědný hejtmanovi

- **zajišťuje úkoly v přenesené působnosti kraje vyplývající ze zvláštních zákonů,**
- **podává Ústavnímu soudu návrh na zrušení nařízení obce,**
- **je nadřízeným všech zaměstnanců kraje zařazených do krajského úřadu a kontroluje jejich činnost,**
- **vydává zejména organizační a pracovní řád, spisový řád a skartační řád krajského úřadu,**
- **je oprávněn předkládat radě návrhy na vydání nařízení kraje,**
- **plní úkoly uložené mu zastupitelstvem, radou nebo hejtmanem,**
- **plní úkoly stanovené v samostatné působnosti zastupitelstvem a radou a úkoly stanovené zákonem,**
- **je oprávněn zúčastňovat se zasedání zastupitelstva a schůzí rady s hlasem poradním.**

6.3. Obecní samospráva - obce

- Územní veřejnoprávní korporace
- základní územní samosprávné celky

pojem obec zahrnuje

Statutární města

Počet: 23

- Mohou obecně závaznou vyhláškou (statutem) stanovit městské části,
- na městské části (obvody) lze převést výkon některých pravomocí,
- Praha – její obvody mají částečnou právní subjektivitu.

Města

- Obec, která má alespoň 3 000 obyvatel, je městem,

[22] Z. č.129/2000 Sb. o krajích (krajské zřízení)

- obec, která byla městem přede dnem 17. května 1954, je městem, pokud o to požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Předseda Poslanecké sněmovny tak na žádost obce stanoví a zároveň určí den, kdy se obec stává městem.

Městys

Označení obce město – městys nemá vliv na její kompetence. Jedná se o čestné označení obce.[23]

Podle rozsahu výkonu státní správy v přenesené působnosti rozlišujeme

- obce se základním rozsahem přenesené působnosti (všech 6 246 obcí)
- obce s širším rozsahem přenesené působnosti

vykonávají státní správu v přenesené působnosti v širším rozsahu, tu pak vykonávají nejen na území své obce, tzn. pro své občany, ale zpravidla také pro občany jiných obcí, tzn. pro občany obcí spadajících do jejich správního obvodu.

Do této kategorie řadíme především:

- obce s matričním úřadem (1 230 obcí)
- obce se stavebním úřadem (618 obcí)
- obce s pověřeným obecním úřadem (388)
- obce s rozšířenou působností (205)[24]

6.3.1. Zastupitelstvo obce

Počet zastupitelů: **5 – 55 dle velikosti obce**

Volební mandát: **4 roky**

Pasivní volební právo: **dovršení věku 18 let, trvalý pobyt v obci**

Volební systém: **poměrný, možnost panašování**

Volební metoda: **D'Hondtova**

Četnost voleb: **každé 4 roky**

Aktivní volební právo: **dovršení věku 18 let, trvalý pobyt v obci**

Pravomoci:

- **Zastupitelstvo obce rozhoduje ve věcech patřících do samostatné působnosti obce,**

[23] Příručka pro člena zastupitelstva. Praha: Svaz měst a obcí, 2010.
[24] Zákon o obcích č. 128/2000 Sb.

- schvaluje program rozvoje obce, rozpočet obce, závěrečný účet obce a účetní závěrku obce sestavenou k rozvahovému dni,
- zřizuje trvalé a dočasné peněžní fondy obce,
- zřizuje a ruší příspěvkové organizace a organizační složky obce, rozhoduje o založení nebo rušení právnických osob,
- vydává obecně závazné vyhlášky obce,
- rozhoduje o vyhlášení místního referenda,
- navrhovat změny katastrálních území uvnitř obce, schvalovat dohody o změně hranic obce a o slučování obcí,
- zřizuje a ruší výbory, volí jejich předsedy a další členy a odvolává je z funkce,
- volí z řad členů zastupitelstva obce starostu, místostarosty a další členy rady obce (radní) a odvolávat je z funkce, zřizuje a zrušuje výbory, volí jejich předsedy a další členy a odvolává je z funkce,
- nabytí a převod nemovitých věcí včetně vydání nemovitostí podle zvláštních zákonů, převod bytů a nebytových prostorů z majetku obce.

6.3.2. Rada obce

Počet radních: 5 – 11

- rada obce se nevolí v obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů, její funkci tam vykonává starosta,
- radu tvoří starosta, místostarosta (místostarostové) a další členové rady volení z řad členů zastupitelstva obce.

Pravomoci:

- Výkonný orgán obce v oblasti samostatné působnosti,
- odpovídá zastupitelstvu obce,
- v přenesené působnosti rozhoduje jen, stanoví-li tak zákon,
- zabezpečuje hospodaření obce podle schváleného rozpočtu, provádí rozpočtová opatření v rozsahu stanoveném zastupitelstvem obce,
- vydává nařízení obce,
- zřizuje a zrušuje podle potřeby, komise rady obce,
- rozhoduje o uzavírání nájemních smluv a smluv o výpůjčce,
- stanovuje pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností.

6.3.3. Starosta obce

Pravomoci:

- Zastupuje obec navenek,
- odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření obce za uplynulý kalendářní rok,
- uzavírá a ukončuje pracovní poměr se zaměstnanci obce a stanoví jim plat podle zvláštních předpisů,
- může požadovat po Policii České republiky spolupráci při zabezpečení místních záležitostí veřejného pořádku,
- odpovídá za informování veřejnosti o činnosti obce,
- zabezpečuje výkon přenesené působnosti v obcích, kde není tajemník obecního úřadu,
- rozhoduje o záležitostech samostatné působnosti obce svěřených mu radou obce,
- Starosta svolává a zpravidla řídí zasedání zastupitelstva obce a rady obce, podepisuje spolu s ověřovateli zápis z jednání zastupitelstva obce a zápis z jednání rady obce.

6.3.4. Místostarosta

Pravomoci:

- Zastupuje starostu obce v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy starosta nevykonává funkci,
- volen zastupitelstvem, zastupitelstvo může zvolit více místostarostů,
- spolu se starostou podepisuje právní předpisy obce.

6.3.5. Výbory,

- Zastupitelstvo obce je může zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány,
- povinně zřizuje finanční a kontrolní výbor,
- obec, v jejímž územním obvodu žije alespoň 10 % občanů hlásících se k národnosti jiné než české, zřizuje výbor pro národnostní menšiny,
- předsedou výboru je vždy člen zastupitelstva obce,
- počet členů výboru je vždy lichý, schází podle potřeby.

Finanční výbor

- Provádí kontrolu hospodaření s majetkem a finančními prostředky obce,

- plní další úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Kontrolní výbor

- Kontroluje plnění usnesení zastupitelstva obce a rady obce, je-li zřízena,
- kontroluje dodržování právních předpisů ostatními výbory a obecním úřadem na úseku samostatné působnosti,
- plní další kontrolní úkoly, jimiž jej pověřilo zastupitelstvo obce.

Osadní výbor

- Předkládá zastupitelstvu obce, radě obce a výborům návrhy týkající se rozvoje části obce a rozpočtu obce,
- vyjadřuje se k návrhům předkládaným zastupitelstvu obce a radě obce k rozhodnutí, pokud se týkají části obce,
- vyjadřovat se k připomínkám a podnětům předkládaným občany obce, kteří jsou hlášeni k trvalému pobytu v části obce, orgánům obce.

6.3.6. komise a zvláštní orgány obce

- Rada obce je může zřídit jako své iniciativní a poradní orgány.
- Komise je též výkonným orgánem, jestliže jí byl svěřen výkon přenesené působnosti, předsedou této komise může být osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost.
- Komise je ze své činnosti odpovědna radě obce; ve věcech výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku odpovídá starostovi.

6.3.7. Tajemník

- V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu,
- je zaměstnancem obce,
- není-li tajemník obecního úřadu ustanoven, plní jeho úkoly starosta,
- ostatní obce mohou zřídit funkci tajemníka obecního úřadu,
- zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny radě obce nebo zvláštnímu orgánu obce,
- plní úkoly uložené mu zastupitelstvem obce, radou obce nebo starostou,
- stanoví podle zvláštních právních předpisů platy všem zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu,

- plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele podle zvláštních právních předpisů vůči zaměstnancům obce zařazeným do obecního úřadu.

6.3.8. Obecní úřad

Složení:

- Starosta – stojí v čele,
- místostarosta (místostarostové),
- tajemník obecního úřadu, je-li tato funkce zřízena,
- a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu.

Pravomoci:

V oblasti samostatné působnosti:

- Plní úkoly, které mu uložilo zastupitelstvo obce nebo rada obce,
- pomáhá výborům a komisím v jejich činnosti,
- rozhoduje v případech stanovených tímto nebo zvláštním zákonem.

6.4. Zájmová a profesní samospráva

Samospráva vlastních záležitostí je svěřena subjektům, které spojuje určitý společný zájem tzv. zájmová či profesní samospráva. V ČR na tomto úseku působí:

- Česká advokátní komora, Česká komora architektů, Exekutorská komora České republiky, Notářská komora České republiky, Česká lékařská komora, Česká lékárnická komora Česká stomatologická komora…
- Za zájmovou samosprávou lze považovat i školní samosprávu

7. Vybrané kapitoly

7.1. Školství

7.1.1. Úrovně vzdělávání

Základní školy

Mají 2 stupně (1. - 5. třída, 6. – 9. třída)

- Povinná školní docházka os 6 let, před zahájením školního roku, může být odložena (rozhoduje ředitel školy),
- trvá 9 let
- zřizovatelem je obec.

Základní umělecké školy

- vzdělání v určitém oboru – hudby, dramatické oboru apod.

Základní speciální školy

- pro žáky, kteří potřebují pomalejší postup

Učiliště

poskytují střední vzdělání,

připravují své učně na zaměstnání,

Kategorie:

učiliště

- 2leté, záuční list

střední odborné učiliště

- 3leté, výuční list
- 4leté, maturitní vysvědčení

Střední školy

Docházka 4 roky

Ukončeno maturitní zkouškou – maturitní vysvědčení

denní nebo dálková forma

gymnázia

- poskytující úplné všeobecné středoškolské vzdělání,

Střední odborné školy

- poskytující úplné odborné středoškolské vzdělání ekonomické, umělecké, zdravotnické, sociální, průmyslové školy.

Vyšší odborné školy

- Poskytují vyšší vzdělání,
- 2-3 roky a dokladem je diplom,
- získává titul Dis (diplomovaný specialista),
- navazuje na studium na středních školách,
- připravují na výkon odborných činností,
- zakončeny absolutoriem teoretická zkouška + vypracování a obhajoba absolventské práce.

Vysoké školy

univerzitní a neuniverzitní

veřejné

- mají právní subjektivitu, jsou samosprávné,
- zřízeny zákonem,
- financovány především dotacemi ze státního rozpočtu, rozpočtu obcí, dary atd.

soukromé

- zřizovány soukromými FO nebo PO,
- k provozu činnosti uděluje souhlas Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,
- financovány z vlastních zdrojů, státní dotace,

státní

- vojenské a policejní VŠ,
- spravovány přímo příslušnými ministerstvy (vnitra a obrany),
- nemají právní subjektivitu a jsou organizačními složkami státu,

programy

Bakalářský studijní program

- Standardní doba studia činí 2-4 roky,
- zakončeno složením státní závěrečné zkoušky a obhajobou bakalářské práce,
- titul bakalář Bc., BcA – bakalář umění,

Magisterský studijní program

- Navazuje na bakalářský SP (1-3 roky) nebo je realizován samostatně (4-6 let),
- zakončeno státní závěrečnou zkouškou a obhajobou diplomové práce,
- lékařství a veterinární lékařství a hygieny zakončení státní rigorózní zkouškou, obhajobou rigorózní práce,
- ***Doktorský program***
- zaměřen na vědeckou a výzkumnou činnost,
- standardní délka studia je 3 až 4 roky,
- absolventům se uděluje titul Ph.D. (doktor) nebo Th.D. (doktor teologie).

7.2. Správa veřejných komunikací:

- Vlastníkem dálnic a silnic I. třídy je stát,
- vlastníkem silnic II. a III. třídy je kraj, na jehož území se silnice nacházejí,
- vlastníkem místních komunikací je obec, na jejímž území se místní komunikace nacházejí,
- vlastníkem účelových komunikací je právnická nebo fyzická osoba.

Výkon státní správy je svěřen silničním správním úřadům:

Ministerstvo dopravy

- Rozhoduje o zařazení pozemní komunikace do kategorie dálnice nebo silnice I. třídy a o změnách těchto kategorií,
- vykonává působnost silničního správního úřadu a speciálního stavebního úřadu ve věcech dálnic a rychlostních silnic,
- povoluje zvláštní užívání silnic formou přepravy zvlášť těžkých nebo rozměrných předmětů,
- rozhoduje o opravných prostředcích proti rozhodnutím orgánu kraje v přenesené působnosti,
- uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje,
- projednává správní delikty.

krajský úřad

- Povoluje zvláštní užívání silnic II. a III. třídy formou přepravy zvlášť těžkých nebo rozměrných předmětů,

- rozhoduje o zařazení pozemní komunikace do kategorií silnic II. a III. třídy a o změnách těchto kategorií,
- rozhoduje o zrušení silnic II. a III. třídy po udělení souhlasu Ministerstvem obrany a Ministerstvem dopravy,
- rozhoduje o opravných prostředcích proti rozhodnutím obecního úřadu obce s rozšířenou působností a proti rozhodnutím obcí,
- uplatňuje stanovisko k územně plánovací dokumentaci a závazné stanovisko v územním řízení z hlediska řešení silnic II. a III. třídy.

obecní úřad obce s rozšířenou působností

- vykonávají působnost speciálního stavebního úřadu ve věcech silnic II. a III. třídy, místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací,
- projednávají správní delikty,
- uplatňují stanovisko k územním plánům a regulačním plánům a závazné stanovisko v územním řízení.

Obce

- rozhodují o zařazení pozemní komunikace do kategorie místních komunikací a o vyřazení místní komunikace z této kategorie,
- projednávají správní delikty,
- vykonávají působnost silničního správního úřadu ve věcech místních komunikací a veřejně přístupných účelových komunikací.

celní úřad

Celník ve stejnokroji je oprávněn

- Zastavit vozidlo a podrobit vozidlo nízko rychlostnímu kontrolnímu vážení,
- zastavit vozidlo v systému elektronického mýtného, zjistit totožnost řidiče a provozovatele vozidla, podrobit vozidlo v systému elektronického mýtného kontrole, zda je vybaveno funkčním elektronickým zařízením a kontrole úhrady mýtného,
- zastavit vozidlo v systému časového zpoplatnění, zjistit totožnost řidiče a provozovatele vozidla, není-li řidič současně jeho provozovatelem, a podrobit vozidlo kontrole úhrady časového zpoplatnění.[25]

Celní úřad - projednává správní delikty

[25] Z. č.13/1997 Sb. o pozemních komunikacích

Ředitelství silnic a dálnic

- Příspěvková organizace zřízená Ministerstvem dopravy,
- Vykonává vlastnická práva státu k nemovitostem tvořícím dálnice a silnice I. třídy,
- zabezpečuje správu, údržby a opravy dálnic a silnic I. třídy a zabezpečuje výstavbu a modernizaci dálnic a silnic I. třídy.

Správa a údržba silnic kraje

- Krajské příspěvkové organizace, zřizované jednotlivými kraji,
- vykonávají majetková práva a práva hospodaření k silnicím a svěřenému majetku ve vlastnictví kraje,
- správa a údržba silnic ve vlastnictví kraje, jejich součástí a příslušenství,
- údržba silnic ve vlastnictví ČR nacházejících se v územním obvodu kraje, u nichž je tato činnost převedena na SÚS smlouvou, jejich součásti a příslušenství,
- investiční činnost na silnicích ve vlastnictví kraje,
- evidence silnic, jejich součástí a příslušenství,
- prohlídky silnic a mostních objektů,
- údržba a opravy silnic a jejich součástí a příslušenství s cílem odstranit závady ve sjízdnosti, opotřebení nebo poškození silnic a jejich součástí a příslušenství,
- údržba a opravy mostů, jejich součástí a příslušenství.